

Євгенія Іванченко

Олег Маслій

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДИК У ВИЩУ ВІЙСЬКОВУ ОСВІТУ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЯКОСТІ

Серед пріоритетних стратегічних цілей, визначених у Стратегічному оборонному бюлетені України, введеному в дію Указом Президента України від 06.06.2016 № 240/2016 (2006), є професіоналізація сил оборони та створення необхідного військового резерву, в межах якої вирізняється оперативна мета стосовно вдосконалення системи військової освіти та підготовки кадрів. Виходячи з цього, в сучасних умовах одним із завдань системи військової освіти є підвищення ефективності за рахунок практичного спрямування навчання, впровадження в навчальний процес передових методик підготовки збройних сил держав – членів НАТО, а також технологій дистанційного навчання.

Таким чином, управління якістю освітнього процесу ЗВВО, питання формування компетентності сучасного військового фахівця в умовах інтенсивного розвитку суспільства, техніки, наявності військових конфліктів виходять на провідні позиції під час організації освітнього процесу та вимагають трансформації військової освіти, спрямованої, у першу чергу, на підготовку командного складу Збройних Сил (від лейтенантів до вищих офіцерів), що відповідатиме сучасним вимогам до військових кадрів, через створення найсприятливіших умов для здобуття ними вищої освіти, підвищення кваліфікації, реалізації свого інтелектуального потенціалу.

Перспективним напрямом перетворення військової освіти вбачається розроблення та впровадження до навчального процесу ЗВВО інноваційних педагогічних технологій та методик, що приведе до суттєвого покращення якості вищої освіти військових фахівців.

У вітчизняній та світовій педагогіці накопичено значний досвід досліджень з педагогічної інноватики (О. Арламов, Ю. Бабанський, В. Беспалько, В. Буряк, І. Волощук, В. Давидов, А. Дахін, В. Загвязінський, В. Іванова, А. Ніколс, О. Новіков, І. Підласий, Н. Талізін, А. Хуторський, Н. Юсуфбекова, В. Якунін та ін.). Дослідження щодо впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній процес військових навчальних закладів здійснювали Г. Аргюшин, А. Барабанщиков, В. Лігоцький, М. Нешадим, Ю. Приходько, Ю. Сердюк, С. Сінкевич, І. Хорєв, В. Чабаненко, В. Ягупов та ін.

Проте загальна теоретична модель впровадження інноваційних педагогічних технологій (ІПТ) у навчально-виховний процес вищих військових навчальних закладів як цілісна система, адаптована до освітньої діяльності у навчальних закладах країн – членів НАТО, ще не була предметом окремих досліджень.

Метою статті є окреслення сучасних технологій навчання, які застосовуються в підготовці військовослужбовців.

Результати дослідження

Перш ніж почати досліджувати нові тенденції та інновації у контексті військової освіти, визначимо, що ми будемо розуміти під термінами «інновація», «інноваційний процес у освіті».

Стосовно зазначених термінів ми поділяємо думку І. Богданової і визначаємо інновацію як процес комплексного створення, розповсюдження й використання нових засобів задоволення суспільних потреб, пов'язаних із вимогами того середовища, в якому нововведення здійснюється (1998). Виходячи з цього, під педагогічною інновацією будемо розуміти особливу організацію діяльності та мислення, що спрямована на реалізацію нововведень в освітньому просторі, або процес створення, засвоєння, впровадження та розповсюдження нового в освіті (Богданова, 2000). Інноваційний процес у освіті – це сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, що мають за мету оновлення освіти (Богданова, 1998). Отже, під інноваційною діяльністю в освіті ми будемо розуміти можливість внесення передових наукових розробок в освітній процес у такий спосіб, щоб забезпечити підготовку військовослужбовців, здатних здійснювати подальші інновації в ході своєї професійної кар'єри.

Далі постає питання про доречність використання інновацій у професійній підготовці військових фахівців. З одного боку, фундаментальність – непорушна характеристика освіти, а з іншого – значний обсяг нової інформації не може бути отриманий та засвоєний за допомогою традиційних засобів навчання.

На думку В. Сласт'яніна, необхідність в інноваційній спрямованості педагогічної діяльності в сучасних умовах розвитку суспільства, культури та освіти визначається низкою обставин, а саме:

1) соціально-економічні перетворення, що відбуваються, зумовили необхідність докорінного оновлення системи освіти, методології та технології організації навчально-виховного процесу в навчальних закладах різного типу. Інноваційна спрямованість діяльності, що охоплює створення, засвоєння та використання педагогічних нововведень, виступає засобом оновлення освітньої політики;

2) посилення гуманітаризації змісту освіти, неперервна зміна обсягу, складу навчальних дисциплін, введення нових навчальних предметів потребують постійного пошуку нових організаційних форм, технологій навчання;

3) відбувається зміна ставлення викладачів до самого факту засвоєння та використання педагогічних нововведень. Якщо раніше інноваційна діяльність зводилася до використання нововведень, рекомендованих «зверху», то сьогодні вона набуває все більш вибіркового дослідного характеру. (Сластенин, 2002, с. 544-545)

Інноваційні процеси мають об'єктивний характер, і їх необхідно враховувати для професійної підготовки військовослужбовців. Відтак, перед вищою школою постає завдання досягнення деякої рівноваги між фундаментальністю та інновативністю в освіті. Фундаментальні курси мають надавати курсантам загальний погляд на проблему, а також уявлення про те, де шукати необхідну інформацію в майбутньому, якщо вона знадобиться. Можливо, це призведе до підготовки більш «вузьких» спеціалістів, але створить підґрунтя для швидшого перенавчання, поглиблення або поширення знань у разі потреби. Акцент можна зміщувати в бік самостійної роботи, яка дозволяє досить глибоко вивчити будь-яку тематику (в межах дисциплін, визначених програмами підготовки військовослужбовців), ознайомитись із останньою науковою періодикою. Якщо внести до питань, які розглядаються на семінарських заняттях, актуальні моменти досліджень в межах цієї тематики, то це дозволить сформувати в тих, хто навчається, дослідницькі навички та розкрити творчий потенціал кожного, не заважаючи роботі інших курсантів.

Застосування інновацій у системі освіти, на думку І. Богданової, реалізується у таких напрямках: 1) удосконалення традиційного педагогічного процесу, тобто модернізація, модифікація, раціоналізація того, що прийнято; 2) трансформація традиційного процесу, тобто його радикальні перетворення; 3) комплексність (комбінаторність) видозмін, які складаються як з елементів модернізації, модифікації та раціоналізації традиційної системи, так і її трансформації (2000).

Звичайно, розглянутий поділ за такими напрямками є умовним, оскільки чіткого розмежування вони не мають, але характерні особливості кожного напрямку спричиняють їх розподіл. За характерні ознаки кожного розглянутого напрямку вважаємо масштабність нововведень у систему військової освіти та інноваційність їх потенціалу:

– *на макрорівні* – відбуваються трансформації нововведень, це приводить до радикальних змін та спричинює оновлення всієї системи, яке охоплює весь освітній простір, тобто відбуваються системні парадигмальні видозміни;

– *на мезорівні* – відбувається набір за основними напрямками пов'язаних між собою нововведень у кожному компоненті системи освіти: дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної, вищої, післядипломної, тобто комплексні видозміни, що призводять до компонентних видозмін;

– *на мікрорівні*, – відбувається удосконалення (модернізація, модифікація, раціоналізація) традиційного педагогічного процесу, що спричинює локальні видозміни, які призводять до поелементних видозмін (Богданова, 2000).

Впровадження інновацій у процес навчання військовослужбовців потребує відсутності жорстких вимог до написання програм курсів та тривалої процедури їх затвердження (можна використувати досвід Німеччини та США). Водночас, викладач, який впроваджує новий курс, готує календарний план, список літератури, питання для підготовки курсантів до занять, а також невеличкий анонс з описом мети курсу, компетенцій, які він формує, технології його викладання, що вимагає від професорсько-викладацького складу навчального закладу приділяти більше уваги науково-методичній роботі та підвищенню майстерності викладачів, контролю рівня та якості викладання.

А це, у свою чергу, приводить до того, що колективи кафедр являтимуть собою єдину команду науковців і викладачів, які відповідально підходять не лише до підготовки своїх курсів, але й до стратегії та тактики викладання кафедри.

Наступним важливим моментом, що сприяє впровадженню інновацій як засобу підвищення якості вищої освіти, є доступність останньої наукової періодики та інших джерел інформації як для викладачів, так і для курсантів. Це забезпечується організацією комплектації бібліотек як друкованими, так і електронними виданнями, доступом до мережі Інтернет, а також необхідним законодавчим підґрунтям щодо регулювання можливості використання видань у процесі викладання.

Однак не слід ігнорувати той факт, що впровадження інноваційних процесів у педагогічну практику в Україні має як позитивні, так і негативні аспекти. Г. Сиротенко наголошує на необхідності критичного аналізу всіх радикальних нововведень. Неготовність викладачів до прийняття нововведень, що спричиняється неспрацюванням механізму інтеграції науки і практики; директивність способів упровадження результатів наукових досліджень і реформ, які ініціюються «згори», суттєво зашкоджують впровадженню інноваційних процесів. Слід урахувати основні нормативні положення підтримки інноваційної освітньої діяльності, шукати доцільні механізми управління інноваційними процесами на регіональному рівні, на рівні загальноосвітніх та професійних навчальних закладів з урахуванням їх матеріально-фінансового потенціалу, професійних можливостей науково-педагогічних колективів та керівників колективів. Г. Сиротенко пропонує сім етапів впровадження нововведень у практику системи освіти й акцентує увагу на типових помилках в управлінні інноваційною діяльністю. Таким чином, інноваційна діяльність в освіті потребує науково-методичного підходу на всіх рівнях управління (Сиротенко, 2006).

А. В. Євтушевський та Л. Шаповалова, розглядаючи становлення та розвиток інновацій у вищій школі, наголошують, що інформація і знання розглядаються як безпосередня продуктивна сила, а ЗВО – як ланка виробничого процесу та умова його здійснення. Автори досліджують теоретичні основи здійснення інноваційної діяльності у ЗВО; дають трактування понять «інновація», «нововведення», «інноваційний процес»; висвітлюють основні етапи інноваційного процесу та їх зміст. Визначаючи поняття «інноваційний процес у ЗВО», форми участі ЗВО у ринку новинок, В. Євтушевський та Л. Шаповалова окреслюють наукові нововведення, які є результатом змін у структурі навчального процесу та управління ЗВО, їх призначення у ЗВО. Також авторами виокремлено основні форми інноваційної діяльності внаслідок нововведень (Євтушевський, & Шаповалова, 2006).

Дослідник О. Комар, висвітлюючи особливості освітнього процесу за інтерактивними технологіями, формулює основні принципи успішності інноваційних змін у вищій освіті й доводить, що зазначена освітня інновація стимулює інтерес до навчання у студентів (2006).

Найбільш ефективними для освітньої діяльності ЗВВО є методики, що засновані на принципах проблемності, цілісності, мотивації активної навчально-пізнавальної діяльності, забезпечення найбільшої адекватності такої діяльності характеру майбутньої професійно-творчої діяльності. Отже, використовуємо такі методики:

- активні (за яких діяльність курсанта має продуктивний, творчий, пошуковий характер: дидактичні ігри, аналіз конкретних ситуацій, навчання за алгоритмом тощо);
- інтенсивні (які дозволяють у короткі терміни з довготривалими одноразовими сеансами та з використанням активних методів, що спираються на емоції та підсвідомість (тренінги, навчальна практика тощо), досягти наперед заданих результатів);
- інтерактивні (які зорієнтовані на широку взаємодію курсантів як з викладачем, так і один з одним, на домінування активності курсантів у процесі навчання: проекти, науково-дослідна робота курсантів тощо);
- проблемні (які пов'язані з розв'язанням проблемних ситуацій, що призводить до розумових утруднень, котрі виникають унаслідок об'єктивної недостатності раніше засвоєного досвіду всіх учасників освітнього процесу (лекція, імітаційна гра, моделювання діяльності в реальній ситуації тощо) стосовно навчання та імітація конфліктів у курсантському колективі з аналізом своєї та чужої поведінки стосовно виховання);
- навчання у співробітництві (які виводять відносини «викладач–курсант» на рівень суб'єкт-суб'єктних).

Зауважимо, що потенційні можливості існуючих та майбутніх інноваційних технологій не можна реалізувати попри широке використання технологій інформаційних (комп'ютерних та телекомунікаційних).

Впровадження до процесу навчання найбільш сучасних досягнень телекомунікаційних, комп'ютерних, цифрових та оптико-волоконних технологій дозволяє застосовувати в практиці освіти фахівців нові технології організації навчання, наприклад, очно-дистанційна (Даниленко, 2006).

Щоб бути кваліфікованим та затребуваним на сучасному ринку праці фахівцю сьогодні недостатньо закінчити ЗВО. Проблема безперервної освіти, а звідси й наступності різних систем і ступенів освіти, переходить із площини теоретичного осмислення в чисто практичну площину: як людині впродовж життя, у будь-який відрізок часу, отримати вільний доступ до освіти, опанувати або змінити професію, підвищити свою кваліфікацію тощо. Саме такі можливості несуть в собі телекомунікаційні технології, які допомагають створити передумови та умови для істинної інтеграції та входження до інформаційного простору (з використанням глобальної мережі Інтернет, технологій Microsoft, Netscape). Курсанти мають доступ до різноманітних інформаційних банків даних всього світу, можуть працювати разом над проектом, який їх цікавить, у межах телеконференції обговорювати проблеми практично з усім світом. Дистанційне навчання на базі комп'ютерних телекомунікацій у більшій мірі розширює можливості інтеграції. Людина в будь-якому місті у будь-який період свого життя має можливість дистанційно отримати нову професію, підвищити свою кваліфікацію, розширити свій світогляд, причому практично в будь-якому науковому чи навчальному центрі світу. Опитування 1000 найбільших компаній (за списком журналу Fortune) показало, що 86 % опитаних збираються реалізувати мультимедіа-навчання.

Важливим є і той факт, що за дослідженнями Н. Льюїс, генерального менеджера Microsoft з навчання та сертифікації, вартість мережевої освіти може бути вдвічі дешевша за звичайну, оскільки викладач може давати уроки, перебуваючи в будь-якій точці земної кулі; та й особливого комп'ютерного обладнання при цьому не вимагається (Рубин, 2005).

За допомогою глобальних мереж людина входить у єдиний освітній простір. Телекомунікація (електронна пошта, телеконференції) дозволяють курсантам самостійно формувати свій погляд на те, що діється у світі, усвідомлювати багато явищ та досліджувати їх з різних позицій, нарешті, зрозуміти, що деякі проблеми можна вирішити лише спільними зусиллями. Це елементи глобального мислення, шлях до пізнання спільності людського буття та еволюції розвитку.

На думку А. Андрєєва, дистанційне навчання є синтетичною інтегральною гуманітарною формою навчання, що базується на використанні широкого спектра традиційних і нових інформаційних технологій та їх технічних засобів для своєчасного та ефективного отримання навчального матеріалу, його самостійне вивчення, діалоговий інтерактивний обмін між викладачем і студентом (Андрєєв, 1997). Тут процес навчання поширюється у просторі та часі серед різних освітніх установ (Могилев, Злотникова, & Кравець, 1997), які, таким чином, немов би інтегруються у цілісний освітній простір.

За З. Курлянд, дистанційне навчання як універсальна гуманістична форма навчання, що базується на використанні можливостей широкого спектра традиційних, нових інформаційних, телекомунікаційних технологій і технічних засобів, які створюють для користувача умови вільного вибору дисциплін, діалогового обміну з викладачем без урахування відстані та часу (Курлянд та ін., 2002, с. 179), надає для системи військової освіти перспективу взаємодії з віддаленою інформацією, різноманітними освітніми об'єктами; спілкування з військовими, викладачами провідних вітчизняних і зарубіжних закладів вищої військової освіти за допомогою мережі Інтернет, її інформаційних і телекомунікаційних можливостей, що розширює можливість доступу до масивів інформації, збільшує кількість та якість комунікацій.

Дистанційна освіта на базі нових інформаційних засобів (інтеграції радіо, телефону, комп'ютерних мереж, супутникового та кабельного відеозв'язку) дозволяє реалізувати ідеї створення світових та регіональних мережевих технологій, а також «єдиного віртуального центру навчання»; внесення загальнодоступних баз даних і знань в інтегровані системи зв'язку.

Дистанційна освіта дає: доступ до освітніх ресурсів; можливість спілкуватися з педагогами-професіоналами, фахівцями високого рівня, однодумцями незалежно від місцезнаходження суб'єктів; збільшення евристичної складової процесу навчання за рахунок інтерактивності занять і засобів мультимедіа; створення мобільного навчально-виховного середовища; можливість побудови для кожного індивідуальної траєкторії формування професійних навичок, тобто задоволення особистих потреб в освітніх послугах; можливість використання спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища, що накладається на наявне навчально-виховне, роблячи його більш креативно насиченим; перспективу формування єдиного інформаційно-освітнього середовища, що

дозволить надати всім бажаючим рівні освітні можливості та підвищити рівень освіти за рахунок більш активного використання наукового освітнього потенціалу провідних університетів, академій, інститутів, галузевих центрів підготовки та перепідготовки військових кадрів, центрів підвищення кваліфікації тощо.

Дистанційне навчання орієнтовано на самостійну роботу курсантів з інформаційними полями з різних банків знань, проектні роботи, тренінги та інші види діяльності з інформаційно-комп'ютерними технологіями, впровадження в навчальний процес таких моделей навчання, які передбачають проведення конференцій. Засобами дистанційного навчання виступають сучасні інформаційні телекомунікаційні технології, а саме: Інтернет, електронна пошта, телеконференції, чат тощо (Койчева, 2004, с. 9).

З військової точки зору, зміни в навчанні суттєво вплинули на традиційні погляди на навчання. Беручи до уваги необхідність введення новітніх технологій у навчання, це особливо важливо, коли йде мова про військових, які знаходяться в віддалених частинах, та про можливість використання технологій дистанційного навчання, які розширюють можливості навчання для курсантів та студентів військових кафедр. Це допомагає взаємодії слухачів та викладача.

Залучення інформаційних технологій до процесу професійної підготовки майбутніх військових фахівців дає цілу низку переваг порівняно з традиційним навчанням, а саме: можливість доступу до останньої наукової періодики та інших джерел інформації через всевітню мережу Інтернет; потенціал створення спеціалізованих багаторівневих інтегративних і точно спрямованих навчальних матеріалів, які можна дуже швидко редагувати, враховуючи новітні наукові досягнення, нагальні потреби регіональних ринків праці, сучасні вимоги Збройних Сил до вмінь та кваліфікації спеціалістів; впровадження у практику освіти військових фахівців нових технологій організації навчання, наприклад, за очно-дистанційною формою, з використанням мультимедійних засобів, викладання «on-line» тощо; можливість курсантським дослідним групам працювати спільно «on-line» незалежно від відстаней та часу.

За результатами досліджень Департаменту освіти США (Bakia, Shear, Toyama & Lassetter, 2012) правильно організоване змішане та «on-line» навчання дозволяє забезпечити більшу результативність, ніж традиційне очне навчання: результати у цьому випадку досягаються швидше, ніж під час традиційних технологій «face-to-face»; навчання ефективно у широкому діапазоні при використанні тими, хто навчається, різноманітного контенту.

І останнє, комп'ютери, локальні мережі та навчальні курси на компакт-дисках дозволяють технологічно індивідуалізувати професійну підготовку майбутніх військових фахівців, а глобальні інформаційні мережі, Інтернет-технології, центри дистанційного навчання є технологічною основою глобалізації цієї підготовки. Отже, інформаційні технології дозволяють розв'язати важливу проблему сьогодення: поєднання індивідуалізації навчання на рівні курсанта та глобалізації навчання на рівні викладача.

Висновки

З військової точки зору, зміни в навчанні значно вплинули на традиційні погляди на освіту. Саме для військовослужбовців введення інноваційних технологій у навчання має виняткове значення, особливо, коли йде мова про військових, які знаходяться у віддалених частинах; поряд з цим розширюються можливості навчання для курсантів та студентів військових кафедр.

Отже, інноваційна спрямованість освіти сприяє розширенню методичних пошуків та інноваційній діяльності з освоєння нового змісту освіти та педагогічних технологій. Їх метою є зміщення акценту в освіті зі здатності засвоювати знання на здатність їх використовувати, діяти практично. Сьогодення освітньої педагогічної діяльності – це впровадження нових технологій навчання, інтегративних курсів, розробка нових міждисциплінарних зв'язків. Окремо під час підготовки військовослужбовців перспективними є сучасні технології навчання, як от: програмованого навчання; мультимедійна; комп'ютерна (інформаційна); модульного; дистанційного; віртуалізації (імітаційного моделювання); штучного інтелекту.

Але слід зауважити, що використання тієї чи іншої інноваційної технології чи методики в освітньому процесі не є головним. Застосування інноваційних технологій у процесі професійної підготовки військовослужбовців буде потужним засобом підвищення якості вищої військової освіти через можливість створити у ЗВВО технологічне навчально-виховне середовище – тобто, прогнозоване, кероване, максимально наближене до заздалегідь визначених та запланованих завдань. А це, в свою чергу, гарантовано можливістю проектувати та моделювати необхідне саме для даного

навчального закладу навчально-виховне середовище з використанням різноманітних моделей, враховуючи знання про потенційні можливості тієї чи іншої інноваційної технології чи методики.

Перспективні розвідки вбачаємо у створенні загальної теоретичної моделі впровадження інноваційних педагогічних технологій (ІПТ) у навчально-виховний процес вищих військових навчальних закладів.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Андреев, А. А. (1997). *Введение в дистанционное обучение*. Москва: МЭСИ.
- Бартенева, І. О., Богданова, І. М., Ващенко, А. М., Вужина, І. В., Дідусь, Н. І., Дмитрієва, М. С. ... Курлянд, З. Н. (Ред.). (2002). *Педагогіка вищої школи*. Одеса: ПДПУ імені К. Д. Ушинського.
- Богданова, І. М. (1998). *Модульний підхід до професійно-педагогічної підготовки вчителя*. Одеса: Маяк.
- Богданова, І. М. (2000). *Педагогічна інноватика*. Одеса: ТЕС.
- Даниленко, Л., Чміль, А., & Розмариця, В. (2006). Очно-дистанційне навчання у практиці роботи ЦІПО. *Післядипломна освіта в Україні*, 2, 42-46.
- Євтушевський, В., & Шаповалова, Л. (2006). Становлення і розвиток інновацій у вищій школі. *Вища освіта України*, 2, 62-66.
- Койчева, Т. І. (2004). *Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей як тьюторів для системи дистанційної освіти*. (Авгореф. дис. канд. пед. наук). Південноукраїнський Національний Педагогічний Університет імені К. Д. Ушинського, Одеса.
- Комар, О. (2006). Викладання за інтерактивними технологіями. *Рідна школа*, 10, 48-51.
- Могилев, А. В., Злотникова, І. Я., & Кравець, О. В. (1997). *Педагогические аспекты дистанционного образования*. Воронеж: Изд-во Воронежского педуниверситета.
- Рубин, Ю. Б. (Ред.) (2005). *Глобализация образования: Компетенции и системы кредитов*. Москва: ООО Маркет ДС Корпорейшин.
- Сластенин, В. А., Исаев, И. Ф., Шиянов, Е. Н. ... Сластенин, В. А. (Ред.). (2002). *Педагогика*. Москва: Издательский центр Академия.
- Сиротенко, Г. (2006). Інноваційний потенціал освіти: досягнення на тлі проблем. *Післядипломна освіта в Україні*, 1, 44-49.
- Указ Президента України № 240/2016. (2006). *Стратегічний оборонний бюлетень України*. Взято з <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/240/2016/paran10#n10>.
- Bakia, M., Shear, L., Toyama, Y., & Lassetter, A. (2012). *Understanding the Implications of Online Learning for Educational Productivity*. Washington, DC: U.S. Department of Education, Office of Educational Technology. Retrieved from <https://tech.ed.gov/files/2013/10/implications-online-learning.pdf>.

REFERENCES

- Andreev, A. A. (1997). *Vvedenie v distantsionnoe obuchenie*. Moskva: MESI.
- Bakia, M., Shear, L., Toyama, Y., & Lassetter, A. (2012). *Understanding the Implications of Online Learning for Educational Productivity*. Washington, DC: U.S. Department of Education, Office of Educational Technology. Retrieved from <https://tech.ed.gov/files/2013/10/implications-online-learning.pdf>.
- Barteneva, I. O., Bogdanova, I. M., Vaschenko, A. M., Vuzhina, I. V., Didus, N. I., Dmitrieva, M. S. ... Kurllyand, Z. N. (Red.). (2002). *Pedagogika vischoyi shkoli*. Odessa: PDPU imeni K. D. Ushinskogo.
- Bogdanova, I. M. (1998). *Modulniy pidhid do profesiyno-pedagogichnoyi pidgotovki vchitelya*. Odessa: Mayak.
- Bogdanova, I. M. (2000). *Pedagogichna innovatika*. Odessa : TES.
- Danilenko, L., Chmil, A., & Rozmaritsya, V. (2006). Ochno-distantsiyne navchannya u praktitsi roboti TsIPO. *Pislyadiplomna osvita v Ukrayini*, 2, 42-46.
- Evtushevskiy, V., & Shapovalova, L. (2006). Stanovlennya i rozvitok innovatsiy u vischiy shkoli. *Vischa osvita Ukrayini*, 2, 62-66.
- Komar, O. (2006). Vikladannya za Interaktivnimi tehnologiyami. *Ridna shkola*, 10, 48-51.
- Koycheva, T. I. (2004). *Pidgotovka maybutnih uchiteliv gumanitarnih spetsialnostey yak tyutoriv dlya sistemi distantsiynoi osviti*. (Avtoref. dis. kand. ped. nauk). Pivdenoukrayinskiy Natsionalniy

- Pedagogichniy Universitet imeni K. D. Ushinskogo, Odesa.
 Mogilev, A. V., Zlotnikova, I. Ya., & Kravets, O. V. (1997). *Pedagogicheskie aspekty distantsionnogo obrazovaniya*. Voronezh: Izd-vo Voronezhskogo peduniversiteta.
 Rubin, Yu. B. (Red.) (2005). *Globalizatsiya obrazovaniya: Kompetentsii i sistemy kreditov*. Moskva: OOO Market DS Korporeyshin.
 Slastenin, V. A., Isaev, I. F., Shiyanov, E. N. ... Slastenin, V. A. (Red.). (2002). *Pedagogika*. Moskva: Izdatelskiy tsentr Akademiya.
 Sirotenko, G. (2006). Innovatsiyniy potentsial osviti: dosyagnennya na tli problem. *Pislyadiplomna osvita v Ukrayini*, 1, 44-49.
 Ukaz Prezidenta Ukrayini # 240/2016. (2006). *Strategichniy oboronniy byuleten Ukrayini*. Vzyato z <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/240/2016/paran10#n10>.

Євгенія Іванченко

Олег Маслій

Впровадження інноваційних педагогічних технологій та методик у вищу військову освіту – запорука підвищення її якості

Стаття містить деякі міркування щодо розроблення та впровадження до навчального процесу вищих військових навчальних закладів інноваційних педагогічних технологій та методик. Наведено означення понять «інноватика» та «інноваційний процес у освіті». Проаналізовано доцільність впровадження інновацій до навчання військових фахівців. Перспективним вбачається використання активних, інтенсивних, проблемних, імітаційних методик. Зауважено, що потенційні можливості існуючих і майбутніх інноваційних технологій та методик не можна реалізувати попри широке використання технологій інформаційних (комп'ютерних та телекомунікаційних). Акцентовано на необхідності використання дистанційного навчання в контексті надання освітніх послуг військовослужбовцям, які знаходяться у віддалених частинах.

Застосування інноваційних технологій у процесі професійної підготовки військовослужбовців буде потужним засобом підвищення якості вищої військової освіти через можливість створити у ЗВВО технологічне навчально-виховне середовище – тобто, прогнозоване, кероване, максимально наближене до заздалегідь визначених та запланованих завдань. А це, в свою чергу, гарантовано можливістю проектувати та моделювати необхідне саме для даного навчального закладу навчально-виховне середовище з використанням різноманітних моделей, враховуючи знання про потенційні можливості тієї чи іншої інноваційної технології чи методики. Отже, інформаційні технології дозволяють розв'язати важливу проблему сьогодення: поєднання індивідуалізації навчання на рівні курсанта та глобалізації навчання на рівні викладача.

Ключові слова: військова освіта, інноваційні педагогічні технології, інформаційні технології, «on-line» навчання.

Євгенія Іванченко – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фундаментальних наук, Військова академія, Одеса, *e-mail*: jekki251@gmail.com

Олег Маслій – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, полковник, заступник начальника академії з навчальної роботи – начальник навчального відділу, Військова академія, Одеса, *e-mail*: mon2369@ukr.net

Ye. Ivanchenko

O. Maslii

The introduction of innovative pedagogical technologies and techniques into the higher military education as the key to improving its quality

The article contains some considerations concerning the development and introduction of innovative pedagogical technologies and techniques into the educational process of the military higher educational

institutions. The definition of the concepts «innovation» and «innovation process in education» are given. The expediency of introducing innovations to the military specialists training has been analyzed. Perspective is the use of active, intensive, problem, simulation techniques. It is noted that the potential of existing and future innovative technologies and techniques cannot be realized despite the widespread use of informational (computer and telecommunication) technologies. The emphasis is placed on the need to use distance learning in the context of providing educational services to servicemen who are in remote areas.

The application of innovative technologies in the process of professional training of military personnel will be a powerful means to improve the quality of higher military education through the possibility of creating a technological educational environment in the IMO - that is, predicted, managed, as close as possible to predefined and planned tasks. And this, in turn, is guaranteed by the opportunity to design and model the educational and educational environment necessary for this educational institution with the use of various models, taking into account knowledge of the potential opportunities of a particular innovative technology or methodology. Thus, information technologies allow solving an important problem of the present: a combination of individualization of training at the level of cadets and the globalization of teaching at the teacher level.

Keywords: military education, innovative pedagogical technologies, information technology, «on-line» education.

Ivanchenko Yevheniia – Dr. Sc. (Pedagogical), Professor, Professor of the Chair of Fundamental Sciences, Military Academy, Odessa, *e-mail*: jekki251@gmail.com

Maslii Oleh – Cand. Sc. (Pedagogical), Senior Scientific Researcher, Colonel, Deputy Chief of the Academy for Educational Work, Head of the Educational Department, Military Academy, Odessa, *e-mail*: jekki251@gmail.com

Евгения Иванченко

Олег Маслий

Внедрение педагогических технологий и методик в высшее военное образование – залог повышения его качества

Статья содержит некоторые соображения касательно разработки и внедрения в учебный процесс заведений высшего военного образования инновационных педагогических технологий и методик. Даны определения понятий «инноватика» и «инновационный процесс в образовании». Проанализирована целесообразность внедрения инноваций в обучение военных специалистов. Перспективным представляется использование активных, интенсивных, проблемных, имитационных методик. Замечено, что потенциальные возможности существующих и будущих инновационных технологий и методик нельзя реализовать без использования технологий информационных (компьютерных и телекоммуникационных). Акцентируется внимание на необходимости использования дистанционного обучения в контексте предоставления образовательных услуг военнослужащим, которые находятся в отдаленных частях. Отмечено, что информационные технологии позволяют решить важную проблему современности: сочетание индивидуализации обучения на уровне курсанта и глобализации обучения на уровне преподавателя.

Ключевые слова: военное образование, инновационные педагогические технологии, информационные технологии, «on-line» обучение.